

Особливості іншомовної підготовки майбутніх фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва

Анотація. У статті обґрунтовано необхідність іншомовної підготовки майбутніх фахівців галузі культури і мистецтва. Здійснено аналіз проблеми формування іншомовної підготовки фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва в різноманітних аспектах: теорія, методологія і методика іншомовної підготовки. Акцентовано увагу на особливості розвитку іншомовної підготовки в процесі навчання у закладі вищої освіти. Обґрунтовується важливість володіння іншомовною лексикою професійного спрямування і набуття студентами комунікативних навичок для опрацювання мистецтвознавчої літератури, презентації своїх художніх творів та виробів, виконання творчих проєктів та розширення спілкування з фахівцями галузі культури і мистецтва. Досягненню мети сприяло використання таких методів: вивчення, аналіз та узагальнення нормативної, педагогічної, науково-методичної літератури.

Ключові слова: іншомовна підготовка, фахівці з образотворчого та декоративного мистецтва, культура, мистецтво.

Abstract. The article substantiates the need for foreign language training of future specialists in the field of culture and art. An analysis of the problem of formation of foreign language training of specialists in fine and decorative arts was carried out in various aspects: theory, methodology and methods of foreign language training. Attention is focused on the peculiarities of the development of foreign language training in the process of learning at a higher education institution. The importance of mastering a professional foreign language vocabulary and acquiring communication skills for students to study art literature, present their works of art and products, implement creative projects and expand communication with specialists in the field of culture and art is substantiated. The achievement of the goal was facilitated by the use of the following methods: study, analysis and generalization of normative, pedagogical, scientific and methodical literature.

Keywords: foreign language training, specialists in fine and decorative arts, culture, art.

Постановка наукової проблеми. Зміст освітнього процесу у закладі вищої освіти (ЗВО) полягає у формуванні фахівця у сфері професійної діяльності галузі культури і мистецтва, озброєного спеціальними знаннями, уміннями і навичками. До особливостей процесу навчання іноземної мови у фахівців образотворчого і декоративного мистецтва відноситься той чинник, що професійне навчання здійснюється спочатку на основі ступеня освіти бакалавра, і згодом ступеня освіти магістра. Забезпечення оптимальних умов формування професійних компетенцій фахівців галузі культури і мистецтва тісно пов'язується зі знанням ними іноземних мов та вмінням послуговуватися іноземною мовою у ситуаціях, пов'язаних з професійною діяльністю. У зв'язку з цим та відповідно до нової редакції Закону України «Про вищу освіту», державна політика у галузі вищої освіти ґрунтується на принципі «міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейський простір вищої освіти» (Міністерство освіти і науки України), що, своєю чергою, вимагає від випускника сучасного ЗВО знання однієї з європейських мов, передовсім, англійської як домінуючої в більшості країн Європи.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Проблема формування іншомовної компетентності фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва досить активно нині досліджується педагогічною наукою, проте компонентна структура іншомовної компетентності майбутніх фахівців галузі культури і мистецтва ще досить рідко досліджується вченими і потребує наукового обґрунтування з огляду на специфіку майбутньої професійної діяльності студентів галузі.

У зв'язку з цим **метою статті** є обґрунтування структури іншомовної підготовки майбутніх

фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва, з'ясуванні професійних умінь, які будуть необхідними в майбутній професійній діяльності студентів галузі культури і мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Законом України «Про вищу освіту» (2014 р.) визначено основні завдання закладів вищої освіти в Україні, що, прямо пов'язані з іншомовною підготовкою фахівців різноманітних спеціальностей, зокрема з образотворчого та декоративного мистецтва. Знання іноземної мови фахівцями з образотворчого та декоративного мистецтва пов'язано з процесом спілкування, спрямованим на налагодження міжособистісних стосунків фахівців галузі культури і мистецтва. Неможливо правильно висловити свою думку іноземною мовою без усвідомлення фактів професійної галузі, явищ і культурних процесів, про які йдеться мова. Отже, завдяки знанню іноземних мов фахівець з образотворчого та декоративного мистецтва здобуває інформацію про розвиток галузі культури і мистецтва за кордоном, має можливість порівнювати досягнення своєї країни і свої власні з досягненнями колег-представників професії за кордоном; бере участь у науковій роботі, де значущість для майбутнього фахівця різних умінь у галузі іноземної мови визначається необхідністю читати і перекладати спеціальну мистецтвознавчу літературу; приймає участь у мистецьких проектах, виставках, майстер-класах; презентує себе на міжнародних культурних майданчиках.

Аналіз програми «Іноземна мова для професійного спілкування» для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація ступеня вищої освіти бакалавра дає підстави стверджувати, що для професійного спілкування вона передбачає досягнення відповідного рівня володіння мовою, який повинен забезпечити майбутньому фахівцю з образотворчого та декоративного мистецтва дає можливість спілкуватися в необхідному обсязі спеціальними термінами галузі культура і мистецтво; проводити необхідну підготовку публічних виступів з історії та теорії мистецтва; пошук нової текстової, графічної, аудіо- та відео-інформації, що міститься в іншомовних галузевих матеріалах; переклад іншомовних професійних мистецтвознавчих текстів; аналіз іншомовних джерел. Серед завдань програми варто відзначити такі, як адекватно сприймати й інтерпретувати іншомовну інформацію в усній та письмовій формі з галузі культури і мистецтва; підтримувати розмову іноземною мовою з питань освітньої та професійної діяльності; засобами іноземної мови висловлювати власну думку, дискутувати, аргументувати свою точку зору, погоджуватися / не погоджуватися з думкою інших осіб щодо широкого кола професійної тематики; робити прямий та зворотний переклад текстів мистецтвознавчої тематики; знати процедури працевлаштування, володіти ефективними стратегіями самопрезентації та проходження співбесіди, писати резюме, автобіографію, рекомендації, заповнити анкету іноземною мовою; ефективно взаємодіяти у професійній галузі з представниками інших мовних спільнот, знати і враховувати під час спілкування особливості їхньої культури і мовної поведінки; поглиблювати власні предметні знання з галузі культури і мистецтва тощо.

Заслужують на увагу вивчення тем: *Іншомовна комунікація в сфері професійної діяльності. Основні розділи, теми й поняття галузі спеціалізації (Art and its Types; Role of Art). Розвиток кар'єри в інформаційному суспільстві.* Головні віхи у розвитку предметних знань зі спеціальності. Видатні українські і світові діячі науки в галузі спеціалізації (History of Art; Famous Personalities in Art). *Нові методика викладання навчальних дисциплін за фахом (Art Teaching Strategies). Інформаційні технології у галузі професійної діяльності.* Підготовка проектів та презентація їхніх результатів. Робота з професійною літературою (New Technologies in Arts) [1].

Аналіз програми «Іноземна мова для академічного спілкування» для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація ступеня вищої освіти магістра дає підстави стверджувати, що програма на достатньому рівні забезпечує реалізацію освітніх і майбутніх професійних потреб в галузі культури і мистецтва, представлення та обговорення результатів наукового дослідження іноземною мовою (*англійською, німецькою, французькою*) в усній і письмовій формах, а також для розуміння іншомовних академічних текстів зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація,

оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела. Основними завданнями вивчення дисципліни є розширення та вдосконалення мовної і мовленнєвої компетентності, набуті у попередній період вивчення іноземної мови; оволодіння різними видами читання академічних та професійних текстів з галузі культури і мистецтва; вміння вести ділове і професійне листування, написання есе на професійні теми з образотворчого і декоративного мистецтва; занотування найважливіших ідей лекцій, зборів, конференцій, виставок, культурних заходів; складання анотації, реферування професійних текстів тощо. Зокрема, вивчення історії української образотворчого та декоративного мистецтва студентами ЗВО має на меті створення цілісної картини українського художньо-культурного простору, а опрацювання закордонних видань і періодики сприяє розвитку іншомовної соціокультурної компетенції студентів мистецьких спеціальностей у процесі фахової підготовки, а також стимулює до науково-практичного пошуку) [2].

Отже, іншомовна підготовка фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва включає: мовну теоретичну підготовку та мовну практичну підготовку з галузі культура і мистецтво. Результатом іншомовної підготовки фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва у процесі навчання у ЗВО є сформована у нього на тому чи іншому рівні іншомовна підготовка, яка має чітко окреслену структуру і відображає різні аспекти галузі культури і мистецтва, що розвиваються у процесі професійної підготовки. Сучасна освіта в галузі культури і мистецтва з іншомовної підготовки орієнтована на розвиток тих професійних знань, які будуть необхідними в майбутній професійній діяльності фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва.

Іншомовна підготовка майбутніх фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва займає сьогодні важливе місце в системі вищої освіти. Поступово змінюється відношення до оволодіння іноземною мовою як до другорядного завдання, зокрема, іноземна мова використання іноземної мови пов'язано з процесом спілкування, спрямованим на налагодження міжособистісних стосунків. Також іноземна мова сприймається частина професійної підготовки фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва, зокрема, за допомогою іноземної мови майбутні фахівці з образотворчого та декоративного мистецтва знайомляться з культурою різних країн, творами її мистецтва; з загальнолюдськими цінностями, які сприяють розвитку загальної культури особистості.

Висновки. Отже, іншомовна підготовка майбутніх фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва займає сьогодні провідне місце в системі професійної підготовки мистецьких спеціальностей. Вона являє собою засвоєння майбутнім фахівцем з образотворчого та декоративного мистецтва знань, необхідних для подальшого успішного виконання професійних завдань. Нами з'ясовано особливості іншомовної підготовки майбутніх фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва на підставі аналізу програм з іноземної мови. Перспектива подальших досліджень пов'язується з обґрунтуванням змісту кожного зі складників іншомовної підготовки майбутніх фахівців з образотворчого та декоративного мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Іноземна мова для професійного спілкування» підготовки бакалаврів спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація галузі знань 02 Культура і мистецтво / Укл.: О.С. Матієнко. Вінниця: ВДПУ, 2023. 16 с.
2. Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Іноземна мова для академічного спілкування» підготовки магістрів спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація галузі знань 02 Культура і мистецтво / Укл.: О.М. Яцишин, Н.В. Зарічанська, Ю.О. Будас. Вінниця: ВДПУ, 2023. 12 с.